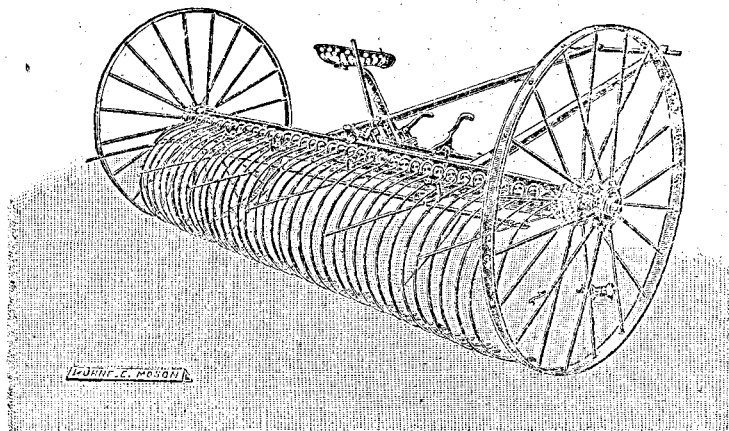
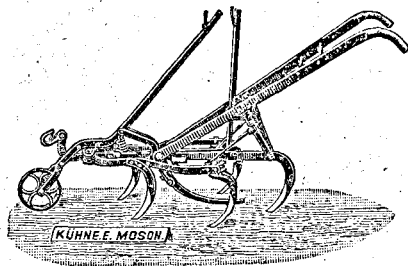

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

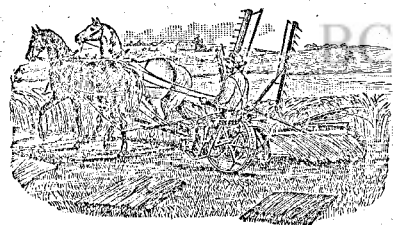

Egy- és többsoros kapáló- és töltető-
eszközök, „Columbia“ kultivátorok,
Herrmann-féle kukoricakapálók,
„Osborne“ kaszáló- és aratógépek,
szénagereblyék. Cséplőkészletek járgány- és
motorhajtásra

Budapesti főraktár: VI., Vilmos-császár-ut 59.

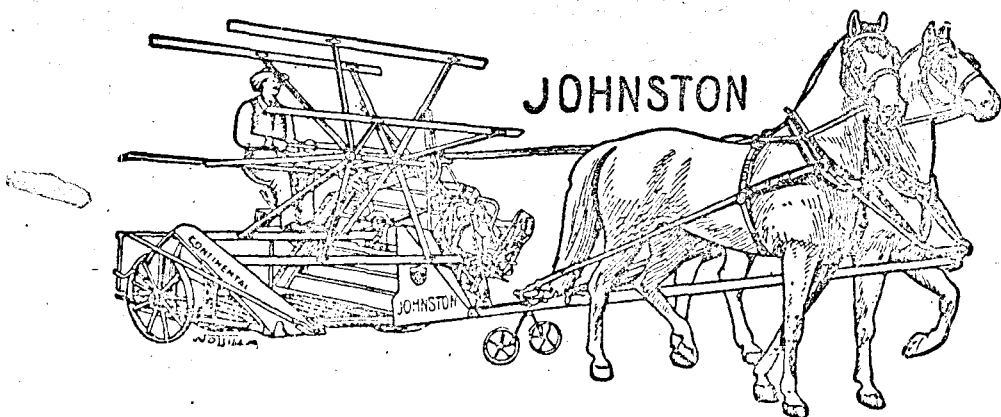
3007

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„Johnston“

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legfőkétebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON“ gyártmányu
amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal
Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Patkánin

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

patkányirtó szer

ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskerekén.

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokozatok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjaranyukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	>
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—	>
jégkárokból	5,042.000.—	>
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.000.000.—	>
jégben 1912. évben	63.000.000.—	>
Eletbizlet állománya	15,240.080.—	>

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiadásait (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

A kolozsvári kiállításon aranyéremmel, a budapesti kukorica kiállításon ezüstéremmel kitüntetett

Elekes-féle egygyes ökör járom

amely darabonkint míg a készlet tart
30 koronáért megrendelhető

Elekes Árpád intézőnél, Mezőzáh.

Sorban vagy négyzetben ültetett kukoricakapáláshoz a mostani lóhiány miatt ökörral egygyesben kapáláshoz használható.

(z. z.)

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

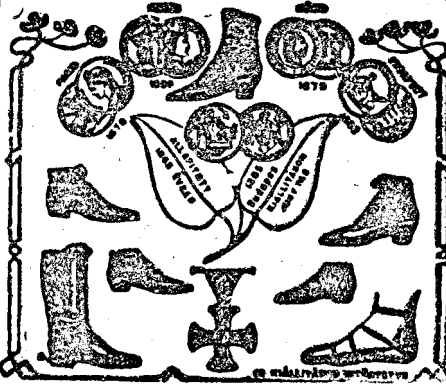
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008

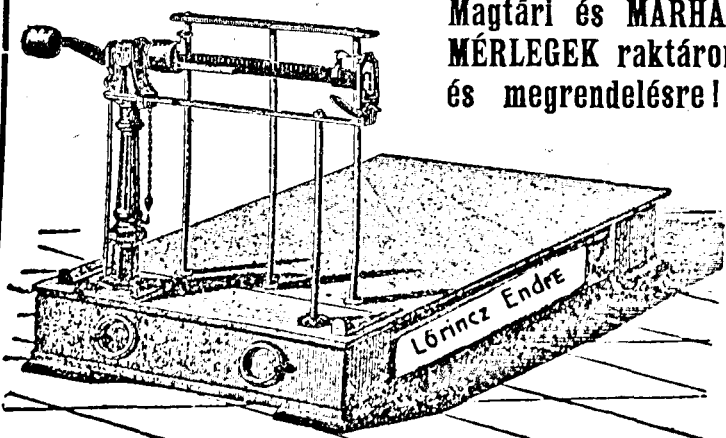
Megrendelés után készít amerikai és francia vagy bármily tetszés szerinti faonú cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábára találó cipő beküldésével eszközöltenek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGGÉSZITŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

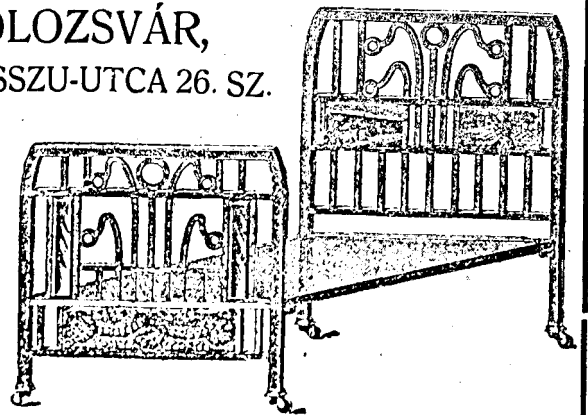
3111

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, téhenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A kormány a nemzethez. Gróf Tisza István . . .	159
A vetések állása	159
A Gazdaszövetség beszámolója	161
A vidék túltömege méhekkal. Szabó György . . .	161
Kormányintézkedések	162
Vegyes közlemények	163
Hirdetések.	

A kormány a nemzethez.

Tisza István gróf miniszterelnök a kormány nevében a következő felhívást intézte a nemzethez a hadikölcsön sikere érdekében. A felhívást, hogy mindenkinek figyelmét felhívjuk rá, itt közöljük lapunk első helyén.

Olasz szövetségeseink, a ki felett 30 esztendőn át tartottuk oltalmazó karunkat, a ki a mi barátságunknak köszönhette békéjét, haladását, anyagi és szellemi javakban való előmenetelét, a ki egész birodalmat szerzett Afrikában, a melyre a mi támogatásunk nélkül még csak álmában sem gondolhatott, — orvul támadott meg bennünket éppen akkor, midőn önként át akartuk neki adni a monarchiának olaszlakta határszéleit.

Elérkezettnek látta a pillanatot, eldobta az álarcot, Orgyilkos törével hátbatámadja az egész Európanak, az olasz nemzetnek szabadságát is fenyegető orosz óriással harcban álló Monarkiát.

De rosszul számított.

Tíz hónapi hősi küzdelemben megtanultunk a tulerővel szemben megállani. Föltartottuk, megőröltük, futásra kényszerítettük keményebb ellenségnek milliónyi hadát. Győztes seregeink nemes haraggal párosult utálattal fordulnak az áruló felé, hátrányozott elszántságot, ujult erőt szegezve az új ellenség mellének.

Lovagias lelkének egész valójában fölháborodástól remegve, tettekre elszántságban égve áll az egész nemzet új harc felé menő katonáink mögött. Mint annyiszor a múltban, az új ellenség, az új veszedelem ujult erővel váltja ki a magyar jellem legdicsőbb tulajdonságait. Visszavonás, kishitűség, csüggedés nem látható sehol. Az egész nemzet egy nagy egységes, tettekre önfeláldozó elhatározás.

A kormány, a melyet ezekben a nagy időkben állított a nemzet élére az isteni gondviselés, érzi a felelősség súlyát, a föladat nagyságát, de érzi azt is, hogy mindenre képes és mindenre kész nemzetre támaszkodhatik, a melynek egyesíteni, szervezni és küzdelemben

vinni kell minden erejét. Ezt várja a nemzet a kormánytól; ezt parancsolja saját kötelességérzete; ezt a nagy célt szabad csak ismernie, hogy méltónak bizonyuljon a nemzethez, mely sorsának gondozójává tette őt.

Ettől a tudattól áthatva fordul a kormány a nemzethez azzal a felhívással, hogy bocsássa rendelkezésére minden téren, az egész vonalon összes erejét s a véráldozat mellett, a melyet olyan pazar hősiességgel ont a haza oltárára a nemzet, gazdasági téren is adja a haza szolgálatába erőforrásait.

A háboru nemcsak vért, anyagi javakat is kíván. A győzelemnek gazdasági erőfeszítésünk is egyik előfeltétele. Teljes siker és dicsőség csak annak a nemzetnek a homlokát övezheti, a mely gazdasági téren is megüti a mértéket.

Ezt az áldozatkészséget, ezt az elszántságot nyilvánította a nemzet a háboru eddigi folyamán. Zugolódás nélkül tűrte a gazdasági bajokat; egymáson segítve igyekezett a hadrakeltek munkáját is teljesíteni. Fényes tanujelét adta a jószívűségnek, a felebaráti szeretet áldozatkész munkájának s az első hadikölcsönnek példátlanul álló eredményével ámulatba ejtette a világot.

Éppen most, kevés nappal az olasz árulás előtt, fordult a kormány a második hadikölcsönrel a nemzethez. Az eddigi eredmény a nemzet önbizalmának, gazdasági erejének és áldozatkészségének újabb tanujele. De most az új ellenség, az új veszedelem láttára újabb, fokozottabb erő kifejtés szüksége mutatkozik.

Ezért a kormány meghosszabbította a hadikölcsön eredetileg tervezett aláírási határidejét és a hadikölcsön tömeges jegyzésére hívja fel a nemzetet.

A nemzetnek rettenthetetlen elszántságát ezen a téren is be kell bizonyítania.

A hadikölcsönben való részvétel becsületbeli kötelessége mindenkinek, a ki a szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik. A háboru nagy tökéket hozott forgalomba. Pénzzé tette a polgárok millióinak terményekben, állatokban s más árukban fekvő anyagi javait. Ennek a pénznek egy részét fektesse mindenki a hadikölcsön értékeibe. Annak fokozott, tömeges aláírása nemzeti cselekedet, a mely hatványozza a nemzet élet-halál harcában rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erőt.

Budapesten, 1915. május hó 27-én.

Tisza István s. k.

A vetések állása.

(Általános helyzet.)

A várva-várt csapadék az utóbbi napokban legtöbb helyen megjött ugyan, az országos jellegű esőzés azonban most is elmaradt, a helyi esőzések mennyisége pedig jóval kisebb volt a rendesnél, úgy, hogy csak kevés helyen pótolta az előző hetek esőhiányát. Az esőzések, melyek többnyire zivatarokkal jártak, leginkább május 20—23-án voltak számottevők s legtöbb (50—80 milliméter) jutott belőlük a Tisza-Maros szögének, továbbá Baranya-, Bács-Bodrog, Szepes és Szeben vármegyének. Legkevesebb (1—10 milliméter) esett az Alföld északkeleti részén, továbbá az északi Felföld keleti felében és Pozsony vármegyében. Szórványosan kisebb jégeső is volt, mely azonban nagyobb károkat sehol sem tett. Ily jégesőt jelentettek: Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Baranya, Somogy, Esztergom, Trencsén, Szepes, Zemplén és Csanád vármegyék egyes helyeiről. A legutóbbi hivatalos vetésjelentés, közzététele óta eltelt két hét vázolt időjárása csupán az ország déli és nyugati részein volt kedvező a vetések fejlődésére, egyebütt azonban nem hozta meg azt a nagymérvű javulást, mely a májusi esők után rendszerint be szokott következni s melyre főleg az ország északkeleti negyedében a tavaszi kalászosoknak igen nagy szükségük lett volna. Azokon a vidékeken, hol bővebb esők jártak, a tavaszi vetések igen szépen fejlődnek, egészségesek, egyenletesek. Az őszi kalászosok csaknem mindenütt szépen állanak, az esőhiányban szenvedő vidékeken jól bírják a szárazságot, ahol pedig elegendő csapadékot kaptak, buják és a legszebb eredményekre jogosítanak. A káposztások, kerti vetemények, kereskedelmi növények, mesterséges takarmányok, réti füvek és kaszálók, ahol elegendő esőt kaptak, igen szépen fejlődnek, az ország északi és északkeleti részein azonban kissé visszamaradtak. A szőlők legtöbb helyen dusan meg vannak rakva fürtökkel s a gyümölcsösök is jó termést ígérnek. Fagykárak leginkább csak az északi és keleti magas hegyvidékeken vannak, de ezek sem lényegesek.

(Bevetett terület.)

A gabonaneműekkel bevetett terület kiterjedésére vonatkozó adatok összegyűjtése és feldolgozása a m. kir. központi statisztikai hivatalban már folyamatban van, úgy, hogy az ezek alapján összeállítandó területi kimutatások június hó végéig elkészülhetnek.

A beérkezett jelentések alapján azonban hozzávetőleg már most meg lehet állapítani, hogy az őszi kalászosok területe folyó

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

3002

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehéremű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehéremű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pókróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédülő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

évben is megközelíti azt a területet, melyet normális években ősziakkal bevetni szoktak.

Ez alapon feltehető, hogy a múlt őszi bevetettek

őszi búzából	5,700.000 kat. holdat
őszi rozsból	1,900.000 „ „
őszi árpából	100.000 „ „

Ebből a valószínű vetésterületből a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek hozzávetőleges %-os becslései szerint belviz, egér, fagy és egyéb károk miatt tavasszal ki kellett szántani:

a búzából mintegy 5%-ot	300.000 kat. holdat
a rozsból „ 6%-ot	100.000 „ „

A kiszántott őszi vetések helyébe részben tavaszi kalászosokat, részben pedig kapásnövényeket és takarmányféléket vetettek.

A tavaszi kalászosokkal rendes időben bevetni szokott terület a következő:

tavaszi buza	400.000 kat. hold
tavaszi rozs	800.000 „ „
tavaszi árpa	1,800.000 „ „
zab	1,800.000 „ „

Ehhez hozzászámítandók azonban a kiszántott őszi helyébe vetett tavaszi pótvetések, melyek a gazdasági tudósítók %-os becslései szerint kitesznek: a tavaszi búzána mintegy 2,5 %-ot 10.000 kat. holdat, a tavaszi árpánál mintegy 5 %-ot 90.000 kat. holdat, a zabnál mintegy 2,4 %-ot 40.000 kat. holdat.

Az őszi vetésekből levonva a kiszántásokat, de hozzáadva a tavaszi területét és a pótvetéseket, a kalászosok összes vetésterülete hozzávetőleges (%-os) számítással kerek számokban a következő:

búza	5,810.000 kat. hold
rozs	1,880.000 „ „
árpa	1,990.000 „ „
zab	1,840.000 „ „

Ismétlően hangsúlyozni kell azonban, hogy ezen adatok csak hozzávetőleges becslésen alapulnak s a m. kir. központi statisztikai hivatal megbízhatóbb adatgyűjtésének eredményei csak június hó végével lesznek ismeretesebbek.

A négy főkalászos ezidőszerinti terméskülátásai a beérkezett első minősítő becslés adatai szerint nagyjából közepesek és jók.

(Összegezés.)

A jó, közepes s gyenge termésű vármegyék száma a következőképpen alakul:

	a buza	a rozs	az árpa	a zab
jó	22	19	19	18
jó-közepes	6	4	8	8
közepes	28	32	29	22
gyenge-közepes	—	—	2	6
gyenge	7	8	5	9

(Kalászos.)

A májusi szárazság fejlődésében visszavetette. Az őszi nagyjából csak most kezd kalászolni, az ország déli vármegyéiben és a homokos talaju földeken azonban már kikalászolt. Kalászái többnyire szép nagyok. A tavaszi szárban van. Azokon a vidékeken, hol az utóbbi napokban elegendő esőt kapott, úgy az őszi, mint a tavaszi szép sűrű, egyenletes, magas, egészséges és általában jó, vagy jó-közepes termést ígér, ahol azonban semmi vagy csak kevés esőt kapott, a tavaszi vetés ritka és sárgás. Jó meleg országos esőre mindenütt nagy szüksége volna. Azokon a vidékeken, hol már hosszabb idő óta nem volt eső, az őszi között helylyel-közzel üres foltok is láthatók. A téli és kora-tavaszi sok esőtől keletkezett belvizek helyén ugyanis kisebb kiáztott foltok származtak, melyeknek egy részét újra felszántották és bevetették, más része azonban vetetlen maradt, mert a májusi száraz, szelles időjárásban a föld felső rétege hirtelen kiszáradva annyira megkeményedett, hogy felszántása igen nehéz lett volna. Ezek a foltok azonban számottevő veszteséget nem képeznek. A sok acat és gyom miatt még mindig sok a panasz. Helyenkint a gabonafutrinka és drótféreg okozott károkat. A déli vármegyék egyes helyein, főleg, ahol az utóbbi napokban nagyobb esők jártak, a levélrozsda is fellépett, de leginkább még csak az alsó leveleken. — Ugyanezek az esőjárta részekben dült buzáik is láthatók. Mindezeket számbavéve megállapítható, hogy az eleinte kitünőknek mutakozó terméskülátások május hó folyamán némileg romlottak ugyan, de még mindig elég jók s ha az országos esők rövid időn belül bekövetkeznek, még sokat javulhatnak.

Rozs. Csaknem mindenütt kikalászolt s most van teljes virágzásban. Kalásza és szalmája elég nagy, kivéve azokat a helyeket, hol már hosszabb idő óta nem volt eső. A vetés sok helyen ritka és gazos. Helyenkint a gabonafutrinka és a drótféreg károsítja. Szemfejlődéséhez kiadós, jó meleg esőre volna szüksége.

Árpa. Ahol esőt kapott, szépen fejlődik, ahol azonban nem részesült elegendő csapadékban, ritka, alacsony, gazos és sárgás. Az őszi kikalászolt, a tavaszi még hasban van. Jó meleg esőre úgy az őszi, mint a tavasziaknak mindenütt nagy szüksége volna.

Zab. Több helyen már nagyon selyli a szárazságot, ritka és sárgás színű. Ahol az utóbbi napok alatt jó esőt kapott, szépen megjavult, de még mindig gyenge, általában jó esőre és meleg időre volna szüksége. Helyenkint sok benne az acat.

(Tengeri.)

A tengeri vetése sok helyütt még folyamatban van, aminek oka főleg abban rejlik,

hogy a száraz időjárás miatt a talaj csak nehezen volt előkészíthető. A korábban elvetett, ahol eső érte, elég szépen kelt, ellenben ahol kevés volt a csapadék, csak hiányosan kelt és fejlődésében is visszamaradt. A korait sok helyütt már kapálják. Egyes helyekről panasz érkezik a drótféreg és a fagykártételeiről. A vetési munkálatok befejezéséhez, valamint a vetések kielégítő továbbfejlődéséhez kiadós esőre volna szükség.

(Egyéb termények.)

A burgonya fejlődése, ahol elegendő csapadék volt, jó, legnagyobb részben azonban elegendő eső hiányában csak nehezen fejlődik, különösen a késői ültetések selylik a szárazságot.

A cukorrépa vetések esőjárta vidéken szépen, egyenletesen, és sűrűn keltek, egyebütt kelésük hiányos, ami főleg a későiekre áll. Kedvező fejlődéséhez kiadós esőre van szükség.

A takarmányrépa a szárazság miatt a legtöbb helyen hiányosan kelt, itt-ott pedig részint a késői vetés, részint a kedvezőtlen időjárás miatt még ki sem kelt. A jó fejlődéshez elegendő csapadékra volna szükség. A repcevetések mindenütt szépen elvirágoztak és általában jól kötöttek. A fagy és féreg okozta kár csak kisebb mérvű. Ez idő szerint jó, közepes termésre van kilátás. A kerti vetemények állása különböző, ott, ahol elegendő csapadék volt, szépen fejlődnek, míg egyebütt a szárazság folytán fejlődésükben visszamaradtak, melyen még a mesterséges öntözések sem javítottak sokat. Elvéve a zivataros esők és jég, valamint az éjjeli fagyok és a földi bolha okoztak kisebb mérvű kárt. Általában kiadós esőt kívánnak. A bab csapadékos vidéken jól kelt, több helyen esőt kíván.

Az egyéb hüvelyesek a szárazság miatt a legtöbb helyen csak nehezen keltek s fejlődésük is lassu. Általában bő csapadékra volna szükség.

A káposzta-palánták kiültetése sok helyütt még folyik. A korábban ültetett palánták a szárazság miatt sok helyütt kivesztek, úgy, hogy pótültetések váltak szükségessé. A kiültetett palánták ott, ahol elegendő csapadék érte őket, jól megeredtek és szépen fejlődnek, egyebütt csak nehezen erednek. A komló általában szépen fejlődik, egyes helyeken azonban a szárazság és a hűvös időjárás miatt kissé visszamaradt fejlődésében.

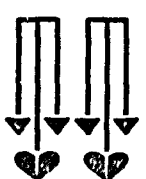
A kender és len fejlődik. Általában nagyon selyli a szárazságot s kielégítő továbbfejlődéséhez esőre van szükség. A dohány-palánták, melyek elég szépek és erőteljesek, kiültetése folyamatban van, a szárazság miatt azonban csak lassan haladhat előre. Sok helyütt pótlások váltak szükségessé, mert a szárazság miatt sok palánta tönkrement. A to-

Igen fontos minden gazdának, hogy a legújabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem törí a csutkát, nem hagy rajta szemet, könnyű járatu és olcsó.

Kérjen árjegyzéket közvetlenül **Kalmár Zs. és Társa** különleges tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.**

vábbfejlődéshez meleg, kiadós esőre van szükség.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere fejlődése száraz időjárás miatt kissé viszsamaradt. Az eső még sokat javíthat rajta. Általában közepes termésre van kilátás. A lucerna hozam kielégítőnek mondható. A búkőny általában eléggé szépen kelt, de esőre nagy szüksége van.

A legelők állása a szárazság miatt rosszabbodott, egyes helyeken pedig kiszült, mindazonáltal a jóság elegendő táplálékot talál rajta s külön takarmányozása még nem vált szükségessé. Javulásához bő csapadékra van szükség.

A gyümölcsfák közül fagykároktól leginkább a barack és mandula szenvedett, úgy, hogy ezekből csak gyenge termés várható. Kevésbé szenvedett a fagytól a cseresznye, a meggy és szilva, amelyekből jó, illetve jó közepes termés ígérkezik. A dió és mogyoró, valamint alma és körte jó termés kilátást ígérnek. Ez utóbbi kettőben a hernyó itt-ott némi kárt okozott. Általában gyakori a panasz, hogy sok gyümölcs le hull, ami a termés kilátásokat némileg redukálja. A dinnye egyes helyeken még most van ültetés alatt. A korábban ültetett elég szépen kel. Helyenkint az első vetést a bolha és a tetű elpusztította, úgy, hogy újra kellett vetni. Egyéb gyümölcs (ribizke, málna, köszméte, földi eper és szamóca) jó, közepes termést ígér.

A Gazdaszövetség beszámolója.

A Magyar Gazdaszövetségnek Darányi Ignác elnöklété alatt megtartott közgyűlése ismét ünnepe volt a magyar gazdatársadalomnak. A Debrecenbe kitűzött rendes évi nagygyűlést, amely immár egy évtizede parlamentje a kisgazdáknak, a háború jobb időkre toltta el; tízezrek nem voltak együtt a gazdaszövetség szárnyai alatt, a szervezkedés, a gazdák tömörítése nem volt napirendjén a közgyűlésnek, egyszerű irányjelzés és beszámoló volt a közgyűlés és mint ilyen joggal tart számot a magyar gazdák általános helyeslésére, azok őszinte elismerésére.

Darányi Ignác magasszarnyalású elnöki beszéde, mint valamennyi nyilatkozata bizonyára mély nyomot hagy nemcsak a földmivelő népben ez az atyai szózat, hanem irányítására lesz a közvéleménynek is. A mire igen nagy szükség van, hogy maradandók legyenek a földmivelésnek a háborúban annyi áldozattal kiküzdött vívmányai, amelyek nem anyagiak, hanem erkölcsiek s főképp abban nyilatkoznak, hogy a tulsó oldalon is kezdik igazoltnak látni a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló törekvéseket. A magyar gazdatársadalom kötelessége, hogy ezt a súlyos viszonyok között elismert igazságot többé ki ne engedje törölni a nemzetnek a lelkiületéből, ápolja, fejlessze ezt tovább, mert ebben van az agrártörekvések megvalósításának minden biztosítéka, ebben van tulajdonképpen az ország boldogulása. És erre törekedni kell azokkal a megacélozott erővel, amelyek a magyar földmivelőnépből elementáris hatalommal épen a háború nagy megpróbáltatásaiban törtek elő. Azt az alakulást kell el

vonni a Darányi által megállapított mai helyzetből, hogy a magyar földmivelőnek az immár szervezett társadalma a magyar nemzeti életben hátrólást semmiképpen nem fog elviselni, meglévén annak minden feltétele ahhoz, hogy előrehaladjon a gazdasági igazságok ma már egyenesnek látszó útjain.

Ezeket az utakat egyengette, tisztogatta azoknak a köveivel erősen küzködött immár két évtized óta a Magyar Gazdaszövetség. Nagy alapítója gróf Károlyi Sándor a szerencsés örök-hagyók közé tartozott, a hagyaték gyarapodott, becsében növekedett, mert az örökös, akire rászállította életének ezt a nagy alkotását, Darányi Ignác az ő széles látókörével, soha nem csüggedő energiájával, fáradhatatlan tevékenységével a Szövetségnek díszét, tekintélyét állandóan öregbítette s szorosabbra fűzte a köteleket a gazdatársadalom és a földmivelőnek között.

Ennek megdönthetetlen dokumentuma a Szövetség beszámolója, amelyet Bernát István igazgató, szintén gróf Károlyi Sándor egyik leg-hívebb munkatársa és ma annak egyik legértelmesebb hagyományosa, terjesztett a közgyűlés és ezzel az egész magyar gazdatársadalom elé. Hivatalosan igazgatói jelentés ez a közgyűlési okmány, de több ennél. Tükör az, amely megmutatja azt az egész nagy munkásságot, amelyet a Szövetség eszméi, törekvései körül kifejtett a háború idejében és emellett felfedezi a magyar kisgazdaosztály előtt mindazon rejtett aknákat, amelyekről óvakodnia kell. Kalauz abban, hogy a kisgazda miként és miért keresse a szervezkedést, amelyben üdve, boldogulása rejlik, amit előbb is elért volna, ha előbb ismerkedik meg a szervezkedésben rejlő nagy erővel.

Időben közel esett a Gazdaszövetség Pünkösdi szent ünnepéhez, amikor újabb hadüzenet csapott erre az országra. Adná ennek az országnak az isteni gondviselés, hogy a Gazdaszövetség ígérei, amelyek ígék a magyar föld és ezzel együtt a magyar földmivelőosztály fölvirágoztatására, minél inkább megterméke nyítsék ezt a földet és annak a népet, amely most vérzik. Mert a háború ütötte sebeket gyógyítani kell és ebben az országban egészség, épség és erő csak egészséges, ép és erős mezőgazdaságtól várható.

A vidék túltömése méhekkel.*)

Írta: Szabó György.

Ahol kevés a legelő, ahol akár a növényzet természetes hiánya, akár a mézelő növények kipusztítása folytán nincs méhlegelő, vagy kevés van, ott csakhamar túltömött a vidék néhány családdal is. Ahol ellenben akár gazdasági virágos takarmánynövények, akár mézelőfák, bokrok vagy természetes rétek és erdők jelenléte a hordást kedvezőleg befolyásolja, ott a túltömöttség beállását a kedvező állapot előnyösségi foka határozza meg. Ugyanis: minél több és évszakokra kinyúló a virág, annál több családot bír meg a vidék, annál több a méhész haszna ugyanannyi

*) A „Méh” legújabb számából.

Szerk.

családtól, vagy annál több családdal méhészkedhetik kellő haszonnal.

Íme, mily kézzelfogható a jó méh-legelő haszna. És sajátságos, hogy a méhészeti lapok naponként prédikálják a méhlegelő javítását, de a mi testünk, a magyarországi méhészet erre rászorult része meg nem mozdul, sem maga nem javít, sem nem javíttat. Ezért legelőink ugy maradnak, mint vannak, esetleg rosszabbodnak.

Én javasoltam évekket előbb, hogy tegyünk úgy, mint Verulami Baco, aki teleszedte zsebeit virággal s amerre sétált, elszorta. Majd javasoltam a hónapos retek, felmagoztatását, hogy annak virágai adjanak nektárt méheinknek. Mind ezek utak mentén, árkok partjain lettek volna eszközlendők. Mások más módokat ajánlottak. Eredmény nélkül. Az egyesületek is mind a kormánytól várják a mézelőfák kiosztását. Ad is az tizet-huszt egy falura, amelyben van egy pár olyan méhész, aki elülteti idején s gondolzza, de olyan kezekbe is jutnak a fák, amelyben elszáradnak mire elültetik. De bármily gondos kezekbe jutnának is, a kormány nem adhat elég mézelőfát az egész országra, hanem az egyesületek kellene faiskolát szervezni s abban — mint azt a Nyugatmagyarországi Méhészegyesület teszi — mézelőfákat kellő bőséggel termelni.

Különböznél korlátozni kell családaink számát, nehogy túltömjük vele a vidéket. Ámbár az nem megy olyan könnyen, mint sokan gondolják: Doolittle például azt tanította, hogy másfél mérföldnél (amerikai mfd 1.6 kilométer) messzebb a méh nem repül; azonban az egyik kérdezőnek azt ajánlotta a Gleanings in Bee Cultureben, hogy foglalja el azt a bizonyos helyet, ott méhészkedhetik, mert elmennek a méhek öt, hat, hét mérföldre is a virág után. (8—10 km.) Ekkor a kérdező ellenveti, hogy eddig másfél mérföldet hallott. Erre Doolittle kirukkol a tapasztalataival:

Méhészkedésem korábbi éveiben a világ e részében semmi más méhünk nem volt, mint a közönséges vagy fekete méh. Egy idő múlva egy tőlünk 3 mérföldre lakó méhész olasz méheket szerzett be, azokat első évben mintegy husz családra szaporította, úgy, hogy egy raj sem szökött meg. A következő tavaszon, mielőtt nekem lett volna olaszom, néztem a méheket, amint az almafán dolgoztak és akkor láttam ott egy olasz méhet nektárt gyűjteni. Ez a körülmény gondos vizsgálatra indított, mely megmutatta, hogy átlag minden ötödik méh olasz volt a bőven virágzó almafán mindenütt. Ugyanazon a nyáron mikor levágtuk a vörös lóherét, az olasz méhektől távolabb egy mérfölddel, tehát hozzájuk egyenes vonalban négy mérföldre, oda mentem, hogy a méhek munkáját lássam a herevirágon. Azt olvastam, hogy az olasz méhek dolgoznak a vörös lóherén, de a feketék nem; elugrottam a kaszálóéptől és meglepetésemre öt olasz méhet olvastam meg, míg két feketét általában. De azért feketét is.

Hogy nyereséges-e ily távoli legelő, a következőkkel bizonyítja, hogy igen. Attól a helytől délkeletre, — ugymond — amelyről most beszélünk, a talaj fokként 900 lábra emelkedik, mintegy hat mérföld távolban. Hacsak hosszas eső nem gátolta a méheket, felkeresték

Legjobb minőségű

kéveköttő manilazsineg-et

azonnali szállításra aianl

a Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

a hársfavirágot még a tetőn is és nem vettem észre a munka lazulását, míg a virág a tetőn megvolt. A méhek is szintén mind ebben az irányban működtek. Az esőnek annyiban volt köze a dologhoz, hogyha azalatt, míg esett, egy csomó virág, mondjuk egy mértföldre, el-tűnt s a méhek mikor kiderült, odamennek s virágot nem találva, ugylátszott, mintha azt gondolták volna, hogy minden virág elveszett, tehát visszafordultak keresés nélkül. Ez azonban ritka eset, mert ha egyfajta virág elhal, nyílik a másik. De mégis a messze levő virágnak kevés a haszna esős időben.

A méhről Ambrózy báró azt állítja, hogy nem megy tovább öt kilométernél, tehát tíz kilométer átmérőjű kör volna a repülési határa, de akkor nem volna értelme Mr. Alexander híres amerikai méhészt sikerének, aki 700 családot ugyanegy helyen nyereségesen kezelt. Ennek azonban van egy magyarázata: Ambrózy (és azok, a kikre Söter is hivatkozik) kis kaptárakban méhészkedett, kis családokat tartott, hogy sok raja legyen, mert a rajokat adta el, Alexander pedig nagy családokat tartott, nagy kaptárakban, mert mézre dolgozott. És ebből aztán egy eleven következtetés ugrik elő: a kis kaptár, kis család kevesebb száma is túltömi a vidéket és haszon nélkül tenyészik ott ahol a nagy családok nagyobb száma — mivel a sok nép nagyobb területre széled el — haszonnal tenyészik.

A nagy család csak nagy kaptárban lehet. Számtalan példa bizonyítja, hogy a nagy üreget, még ha öles is, betöltik a családok. E példák közül hazaiakra is hivatkozhatnánk, de mivel azt mondhatná némely furfangos logikájú méhésztárs, hogy azok bizonyosan bocznádi fanatikusok, akikre hivatkozom vagy én vagyok az, tehát példáért külföldre utalok. Ezek talán nem kapják azt a vádat. A hollandi lép 45—30 cm, belvilágu, az osztrák ujjab mérete 42—27, a Dadant-féle széles 42—27 belvilágu; Franz Richter mérnök Zárában, Dalmáciában megjelent műve is 42—30 cm.-t ajánl, a jeselnici állami erdőben 104 cm. mély 40 cm. mélységű üreg tele volt építve: az állami erdő-tiszt, aki ezt bizonyítja, nem méhészt, tehát indifferens, Fred J. Carten kanzari méhészt 6 láb hosszú teleépített üreget fűrészelt ki, melyről azt mondja, hogy a benne levő család két akkora, mint a legnagyobb kaptárbeli család. Igen, mert volt tere nőni s akkor a méhcsalád kifejlődik.

De arra egyetlen példa sincs, hogy kis kaptárban nagygyá nőtt volna a család, — mert hisz nem fér el benne. Már a német méhészek sem elégednek meg kis kaptárral. Huber például azt mondja: kis kaptár ad rajt, de kicsit, mézet keveset, vagy semmit. Igaz, hogy a kis kaptáros méhészt nem méhészt hanem beteg-ápoló, — azt kell neki lesni minden ősszel, tavasszal, nem potyan-e el valamely családkája.

Tehát nagy kaptárt! Mert a méhlegelőjavítással tetteleg örök hallgatást üzünk, akár meny-nyit beszélünk is szóval és írásban. Nagy kaptárt! Ez a vidék túltömöttségének egyedüli ellenszere. Ez a legelő elsilányulása ellen az egyéni védelem, mert nagyobb teret átölel, mint a kis család s a nagyobb területen mégis csak több a nektár, tehát több jut a kaptárba is.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. miniszteriumnak 1198—1915. M. E. számú rendelete a jövőbeli termés adás-vételének tilalmáról és érvénytelenségéről.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. t.-cikk 16. §-ában, valamint az ezt a törvénycikket és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. törvénycikket kiegészítő 1914. évi L. t.-cikk 14. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

Tilos és semmis az olyan szerződés, amely a magyar szent korona országában az 1915. évben betakarítandó következő mezőgaz-

dasági terményeknek, ugymint: buzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának, zabnak, tengerinek, hüvelyeseknek, repcének, olajmagvaknak és burgonyának átalányban történő vagy az ily termés reményének meghatározott áron való adás-vételére vonatkozik.

Ez a tilalom a fentebb fel nem sorolt mezőgazdasági és a kertészeti terményeknek, különösen a bornak és a gyümölcsnek adás-vételére nem terjed ki.

2. §.

További intézkedésig tilos az 1. § 1. bekezdésében felsorolt, a magyar szent korona országában az 1915. évben betakarítandó mezőgazdasági terményeknek az 1. § alá nem eső módon történő előre eladása és vétele is. Az ennek ellenére létrejött ügyletek semmisek.

Az 1. bekezdésben foglalt rendelkezések kiterjednek a buza, a rozs, a kétszeres, az árpa, a zab és a tengeri összes örleményeire is.

3. §.

Aki az 1. vagy a 2. § rendelkezését megszegi, ily tiltott ügyletet közvetít, vagy megkötésében közreműködik, kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1912. évi LXIII. t.-cikk 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914. évi L. t.-cikk 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Horvát- és Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

Az 1. és a 2. § rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt létrejött ügyletekre is alkalmazni kell. Az ily ügyletek alapján adott vételrelőlegek és egyéb szolgáltatások visszakövetelhetők.

A 3. § rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt elkövetett cselekményekre nem lehet alkalmazni.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya — amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott ügyletekre vonatkozik — Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Budapest, 1915. évi április hó 8. napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. miniszteriumnak 1761—1915. M. E. számú rendelete a jövőbeli mezőgazdasági termésből várt egyes terményekre előleg nyújtásáról:

A m. kir. miniszterium az 1914. évi L. t.-c. 14. §-a alapján a jövőbeli termés adás-vételének tilalmáról és érvénytelenségéről 1198—1915. M. E. szám alatt kiadott rendeletének kiegészítéséül a következőket rendeli:

1. §.

A m. kir. postatakarékpénztárnál jelentkező és ez utóbbi által erre kijelölt pénzügyi intézetek — ideértve a hitelszövetkezeteket is — a m. kir. postatakarékpénztár által részükre e végből nyújtandó hitel erejéig a termelőknek az 1915. évi termésből várható buza, rozs, árpa, zab, és repce terményeire előlegeket adhatnak a következő feltételek mellett:

1. előleg csak a várható termésnek a termelő gazdasági és háztartási szükségletét meghaladó része erejéig és csak bezárólag 1915. évi július hó 25. napjáig lehet adni;

2. az előleg buzánál métermázsánként 20 koronát, rozsnál, árpánál, zabnál és repcénél métermázsánként 15 koronát meg nem haladhat;

3. az előleg fedezetéül négy hónapnál nem hosszabb lejáratu, postatakarékpénztárhoz telepített váltót kell adni és a váltó, összege után jutalék és költség felszámítása nélkül az Osz-

trák-Magyar Bank váltóleszámítolási kamatlábát legfeljebb 1½%-kal meghaladó kamatot lehet számítani.

4. a termelő, a termésből várt azt a terménymennyiséget, amelyre előleget kapott, az előleget nyújtó pénzügyi intézetnek a meghatározott minta szerint kiállított kötlevével eladásra leköti, a termények átvételének idejére nézve hatóságilag megállapítandó legmagasabb árral;

5. a terményeknek eladásra lekötése csak úgy érvényes, ha a 3. pontban említett váltót a postatakarékpénztár az előleget nyújtó pénzügyi intézetnek leszámítja;

6. a termelő az ügylettől az előleg egyidejű visszafizetésével elállhat.

A váltónak az 5. pont értelmében történt leszámításáról az előleget nyújtó pénzügyi intézet a termelőt haladéktalanul értesíteni köteles.

2. §.

A termelő a jövőbeli terméséből várható azt a terménymennyiséget, amely az 1. § értelmében a kapott előleg fejében le van kötve, másnak el nem idegenítheti, azon másnak jogot nem engedhet, sem azzal egyébként nem rendelkezhetik. (5. §.)

3. §.

Az előlegnek a termelő kezéhez kifizetése és a terményeknek ez alapon eladásra lekötése a hitelezőkkel és az ingatlan árverési vevőjével szemben is hatályos.

4. §.

A miniszterium gondoskodik arról, hogy azok a termények, amelyeket a pénzügyi intézet az 1. § értelmében megvett, a közszükséglet céljára átvéssenek. A pénzügyi intézet e végből köteles a termény megőrzéséről gondoskodni és azt a miniszterium rendelkezése értelmében a kijelölendő hatóságnak vagy személynek (cégnek) az 1. § 4. pontjában említett átvétel idejére nézve hatóságilag megállapított legmagasabb áron átengedni. Az átvételi ár kifizetése a postatakarékpénztár útján történik, amely az előleg fedezetéül adott váltó kiegyenlítéséig az erre szükséges összeget a váltókötelezett javára az Osztrák-Magyar Bank váltóleszámítolási kamatlába mellett folyószámlán kezeli. Erre az összegre a váltóhitelező sérelmére harmadik személy jogot nem szereshet.

5. §.

Az a termelő, aki az előlegezéssel lekötött termények betakarításáról, beszedéséről és megőrzéséről a rendes gazdálkodásnak megfelelően nem gondoskodik, vagy az említett terményeket a jelen rendelet ellenére elidegeníti, azokon másnak jogot enged, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1912. évi LXIII. t.-cikk 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914. évi L. t.-cikk 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

6. §.

Az 1198—1915. M. E. számú rendelet rendelkezései egyebekben érintetlenül maradnak.

Ez a rendelet kihirdetésének napján életbe lép. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1915. évi május hó 20-án.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

— Erdősítési jutalom. Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter ama földbirtokosok részére, akik az erdőtüvényben körülírt kopár, vizmosásos és futóhomokos területeken ez év folyamán közgazdasági jelentőséggel bíró erdőültetéseket foganatosítanak és ugyanilyen cél érdekében erdei facsemeték nevelésére csemetékerteket telepítenek és azokat legalább is öt

éven át kifogástalan állapotban üzemen tartják, ez idén is jutalmat tűzött ki. Az erdősítéseket teljesítő birtokosok részére részben készpénzben és részben disztárgyakban összesen tizenegy nagy jutalmat, tíz elsőrendű és kilenc másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki a miniszter 1000 koronától 200 koronáig terjedő értékben. A csemetekerteket telepítő és fentartó birtokosok részére pedig összesen tizenöt elismerő jutalmat 300 koronától 100 koronáig terjedő értékben. A jutalmak nagyobb részét készpénzben, kisebb felét pedig disztárgyakban adják ki.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Telepítés Tusnádfürdőn.** A „Hangya” közelébe tartozó Tusnádfürdő és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet mozgalmat indított az iránt, hogy a nyugállományban levő katonatisztek, papok, tanárok és tanítók a legolcsóbb és legkedvezőbb körülmények között állandóan letelepedhessenek Erdélynek e kies és természeti kincsekkel dusan megáldott fürdőhelyén. A fürdőhely öt város központján fekszik, kényelmes téli és nyári lakásokkal van ellátva s azonkívül számos olcsón megvásárolható telek áll rendelkezésükre a települőknek. Az államvasut állomása közvetlenül a fürdőtelep mellett van s jelenleg villákat is olcsó áron lehet vásárolni. Az érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással a fogyasztási szövetkezet igazgatósága.

— **Hadbavonult dohányosok szabadságolása.** A Dohányjövédéki központi igazgatóság közbenjárására a honvédelmi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy méltányolva a dohánytermelők indokolt kívánságát, a póttesteknél szolgáló és a polgári életben dohányműveléssel foglalkozó legénység — tekintettel a dohánytermelés fontos közgazdasági jelentőségére — 14 napig terjedő szabadságot fog kapni. A törvényhatóságoknak a szabadságolások kezdetére vonatkozó javaslataikat a már utasított katonai kerületi parancsnokságoknak azonnal kötelesek megtenni. Utasítja a honvédelmi miniszter a törvényhatóságokat, hogy e rendelkezéstől az érdekeltektől járási tisztviselőket azonnal értesítsék, hogy a dohánytermelési engedélyvel bíró községekben ezt az intézkedést közzétegyék.

— **A Torda-Aranyos vármegyei gazdák gyűlése.** Pünkösöd másodnapján tartotta meg a Torda-Aranyos vármegyei Gazdasági Egylet igazgató-választmánya gyűlést dr. Wolff Gyula elnöklete alatt a vármegyei gazdaközönség élénk részvétele mellett. A gyűlésen Török Bálint titkár tett jelentést az egyesület által jegyzett újabb hadikölcsönről, a hadi foglyok és rabok mezőgazdasági munkára való alkalmaztatásának módjairól, a bevonult gazdasági gépezetek helyettesítése tárgyában tett miniszteri intézkedésekről, a gyapju, korpa, rézgálic árainak maximalásáról, a tervbe vett romániai tenyészjuh importról, stb. gazdasági vonatkozású miniszteri intézkedésről. Tudomásul vették, hogy a miniszteri kirendeltség az egyletnek 200 koronát segélyt adott mezei egér irtó eszközöknek kikölcsönzés céljából való beszerzése végett. Jelentést tett előadó ezután az egylet heremag tisztító osztályának működéséről 15 mázsa raffia, 140 mázsa rézgálic, 10 waggon vetőmag stb. közvetítéséről.

— **Az Országos Központi Hitelszövetkezet** a napokban Pestvármegye székházában tartotta meg XVI. rendes évi közgyűlését a rendkívüli viszonyokhoz mért nagy érdeklődés mellett. A közgyűlésen 250 szövetkezet és alapító volt képviselve 3800 szavazattal. Jelenvoltak a magyar gazdasági s társadalmi élet számos kiválóságai is. A közgyűlésen gróf Bánffy György v. b. t. t. elnökölt. Rövid szívélyes üdvrözlő szavai és az alakosságok elintézése után napirendre elsősorban az igazgatóság jelentése került, amelynek kiemelkedő részletei, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet a súlyos

pénzviszonyok dacára 13 milliót meghaladó újabb összeggel tudott segítségére sietni a szövetkezeteknek. Sikertelt a hitelszövetkezeti tartalékok megerősítése is; aminek legfőbb bizonyítéka a hitelszövetkezeti tagok 48 milliót meghaladó hadikölcsön jegyzése. Résztvett a központ a felvidéki inségakcióban s mindennemű hadi jótékonyasági mozgalomban. A mezőgazdasági és ipari szövetkezetekre vonatkozó részletes beszámoló után a jelentés kiemeli, hogy az ipari szövetkezetek törvényhozás útján való rendezése folyamatban van. A hitelszövetkezetek tagjait a központ a múlt évben 160 milliót meghaladó kölcsönben részesítette. Az elmúlt év végén a tartalékbetétállomány 82 milliót, a központ készpénzforgalma 375 és fél milliót, az összforgalom pedig 3 és fél milliárdot tett ki. A tiszta nyereség 348.757 korona, amely az alapszabályok szerint való tartalékolás után négy százalékos osztalékot juttat.

Az évi jelentés és a felügyelő-bizottság jelentésének elfogadása, a számadások jóváhagyása és a felmentvények megadása után dr. Horváth János tett előterjesztést a tegnapi kongresszus határozatairól, ismerette báró Kerényi Frigyes és Bernáth István előadásait, a hozott határozatokat, melyeket a közgyűlés egyhanguan jóváhagyott s Arany Jánosnak a propagandára vonatkozó kiegészítésével az igazgatósághoz utalt. Előadó jelentésében meleg elismeréssel emlékezett meg báró Korányi Frigyesné lelkes tevékenységéről a hadsegítésben, annak szervezésében, amit a közgyűlés lelkes éljenzéssel vett tudomásul. Végül megválasztották újból az igazgatóságnak a kilépő tagjait s megválasztották a felügyelő-bizottságot, abban a Thék Endrét is, aki a közgyűlés zajos óvációi mellett vonta vissza talvaji lemondását.

Elnök megköszönvén a tanusított érdeklődést, amely a szövetkezeti ügyet bizonyára előbbre fogja vinni, berekesztette a közgyűlést.

— **Takarékoskodás a rézgáliccal.** A magyar királyi középponti szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet figyelemzeti a szőlősgazdákat, hogy a peronoszpóra ellen való védekezés terén, tekintettel a változókonny, sok helyen zivataros időjárásra, igyekezzenek a permetezés körül a lehető legnagyobb takarékoszággal eljárni. A rézgálicot törekedjenek a lehetőségig úgy beosztani, hogy abból legalább a szokásos három főpermetezést (a virágzás előtt, a virágzás utánit kötetkor, a zsendülés körül) okvetlenül elvégezhessék. Amikor pedig az eső és zivatar által történő lemosások a permetezés megismétlését teszik szükségessé, vegyék igénybe takarékoszágból a vasgálicos leveleket. Ha átlag tíz kilogram rézgálicot számítunk a három főpermetezésre, a kellő beosztással megküzdhetünk a peronoszporával. Az Ampelológiai intézet kiadásában megjelent Tájékoztatót az intézet (Budapest, II., Debrői-ut 15.) mindenkinek díjtalanul megküldi. Ez alkalommal azt is szívükre kötik a szőlősgazdáknak, hogy permetező-lé készítése céljából a vasgálicot és a rézgálicot összekeverni nem helyes, mert mindenik csak külön alkalmazva felel meg legjobban céljának.

— **A gazdák és a hadikölcsön.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lelkes hangú felhívást intézett mindama nagyobb földbirtokosokhoz, akik nem magyar állampolgárok és állandóan külföldön tartózkodnak, hogy mint a magyar föld egy dusan termő részének tulajdonosai és haszonélvezői, vegyék ki részüket a második magyar hadikölcsön jegyzéséből s támogassák ily módon anyagi erejükhez mérten azt a hősi és nehéz küzdelmet, amelyet a magyar földért, a hazai föld szabadságáért vív a nemzet. A magyar föld vitézül küzdő fiait — mondja az OMGE körlevele — a magyar föld minden gyümöl-

csének híven kell támogatnia, mert ami ebből a véráztatta földből van, az ezért a földért is van, mint ezt egy évezred történetének, a hazafias áldozatkészségnek megannyi tündöklő példája igazolja. S mivel a magyar gazdát, még ha nem is él, fárad, küzd itt körülünkben, válhatlan kapcsok, elszakíthatlan gyökérszálak kell hogy fűzzék a magyar földhöz, ahhoz a „röghöz, mely ideköt”: teljes bizalommal elvárhatja a nemzet idegen földesurainktól, hogy nemcsak a jogok, hanem a kötelességteljesítés terén is egyenlők lesznek a magyar gazdaosztály többi tagjaival, akik a hatalmas uradalmak tulajdonosaitól le az apró barázdák dolgos megmivelőiig egyaránt előljárnak a hazafias áldozatkészségben.

— **Növénynevelés a háborúban.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénynevelő bizottságának Székács Elemér elnöklete alatt megtartott ülésén Grabner Emil, az Országos m. kir. növénynevelő intézet igazgatója nagy figyelemmel hallgatott előadásban foglalkozott a növénynevelés jelentőségével a háború alatt s a háborút követő időkben. Az előadó kimutatja, hogy céltudatos munkával feltétlenül biztosítható, hogy az ország mai 6—7 q.-nél alig nagyobb kat. holdankénti buza-termései 12—15 métermázsára emelkedjenek és akkor nem negyven millió, hanem kétszerannyi buza-termésről számolhatunk be az ország évi terméséről szóló jelentésekben. Ennek mindenesetre feltétele a jobb megmunkálás és a belterjesebb trágyázás, de ezekkel egyenlő, vagy még inkább fokozottabb mértékben az, hogy valóban jó, termőképes növényfajták legyenek, amelyek nemcsak nagyobb termést adnak, hanem azt egyuttal biztosan megtermik, vagyis megfelelnek a hazai viszonyoknak. Ezt csakis a hazai viszonyok között végzett neveléssel lehet elérni, mert csakis így lehet szert tenni az ország különböző vidékeinek megfelelő növényfajtákra és csakis így lehetséges az, hogy a jobb talajmunka és trágyázás eredményei kihasználtsanak. Meggyőző adatokkal illusztrálja az előadó ezt a tételt, majd vázolja a magyar buza-nevelés eddigi eredményeit, amelyekből megállapítható, hogy a nevelített buza több termése kat. holdanként átlagosan 2 q.-ra becsülhető. Ez a fajta általánosabb elterjedése esetén évi 240 millió korona több bevételt jelent, kívánatos tehát, hogy ezek a fajta minél rövidebb idő alatt, a lehető széles körökben elterjedjenek. Ismerteti az előadó a tengeri, a burgonya nevelése körül elért eredményeket, majd vázolja a takarmánynövények nevelésének horderejét az állattenyésztés fellendítésében. Arra, hogy a növénynevelés feladatait, melyek a magyar közgazdaságnak igen jelentékeny előbbrevitelét jelentik, megoldhassa és az eddigi munka értéke fokoztassék feltételnek tekinti az előadó, hogy juttatassék a növénynevelési intézet valamennyi növénycsoport nevelésére megfelelő anyagi eszközök birtokába, hogy feladatának végrehajtásán szakmájának minden ágazatában teljes erővel dolgozhassék. Szükséges volna, hogy a megfelelően belterjes viszonyokkal rendelkező gazdák közül minél többen karolnák fel a hasznot hajtó növények nevelését. Ezekkel kapcsolatban a vetőmagtermesztés ügyének kifejlesztése nagyon kívánatos, mert ezzel lehet a nevelített fajta tartósabb termésfokozó hatását biztosítani a köztermelés körében. Az előadó nagy figyelemmel hallgatott fejtegetéseire tartalmas vita fűződött, melynek végeztével az elnök a bizottság köszönetét és elismerését tolmácsolta.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszá-
vazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Keresek egy ügyes, teljesen jártas

ispánt,

aki nagyobb gazdaságot önállóan vezetne. ■■■■■■ 3194

Cím a kiadóhivatalban megtudható.

**Zsákot,
Zsineget,**

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon ?

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-
intézet** Kérjen ajánlatot

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszer-
kezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők,
vasgerendák, oszlopok,
gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyáva-
szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

3010 III. **festékgyára**

BUDAPEST, VII. ker.,

Ornagy-utca 4. szám.

Szuperfoszfátot
és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

**Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

3011

Drága a benzin és kevés.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

Szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és
hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.

3164 I.